

„Úkol je historicky vážný, riziko veliké.“ Vojenský archiv skrývá cenné dokumenty k operaci Anthropoid. Přijďte se podívat

18.10.2023 - | Ministerstvo obrany ČR

Dokumenty k operaci Anthropoid se skrývají ve sbírce pod číslem 37. „Máme tu například úřední záznam o plánování atentátu, dále kompletní složky o parašutistech, včetně zápisů o jejich výcviku, závěrečných hodnocení či dopisů na rozloučenou, které všichni povinně psali,“ vysvětluje Július Baláž, ředitel Vojenského historického archivu, jenž je součástí VÚA. Připomíná, že s cennými dokumenty se musí manipulovat s největší opatrností a ve speciálních bavlněných rukavicích. „Úkol je historicky vážný, riziko veliké...Jak jsem řekl, úkol je vážný. Tedy srdce na pravém místě,“ cituje z úředního záznamu pořízeného 3. října 1941 z jednání, které odstartovalo nejvýznamnější akci druhoválečného odboje.

Dopis na rozloučenou Jozefa Gabčíka je psaný na obyčejném papíře malého formátu, volným, nezhuštěným písmem. Překvapení pro ty, kteří čekali, že se klíčový hrdina druhoválečného odboje v závěti svěří se svými pocity z velkého úkolu podrobněji. „Prosím, aby bylo postaráno o mou rodinu,“ stojí na místo toho v dokumentu, který si Gabčíkův tatínek bezprostředně po konci války mohl přečíst, když si přijel osobně vyzvednout věci syna na Ministerstvo obrany.

Július Baláž opatrně listuje dalšími poklady. Ze závěrečných hodnocení z výcviku, který parašutisté ve Velké Británii podstoupili, vyplývá nečekaný závěr: „Výcvik nebyl úplně rozhodující. Jsou případy, kdy lepší hodnocení měli ti, co nakonec zradili. Viliam Gerik (člen výsadku Zinc, který se stal konfidentem gestapa) měl excelentní hodnocení,“ prozrazuje.

Klepy bujely i před 80 lety

Jsou tu ale další překvapivé dobové záznamy: Listy malé knížky v tmavě červené kožené vazbě jsou hustě popsané černým inkoustem. Deník Karla Palečka, který z Londýna řídil výběr a výcvik budoucích příslušníků paradesantních skupin vysílaných do protektorátu, popisuje nejen detaily plánovaného atentátu.

„Poznámky jsou velice zajímavé i z osobního hlediska. Řada z nich je velice upřímným hodnocením poměrů v Londýně. Dnes bychom řekli drby,“ s úsměvem ukazuje Baláž. Od doby před 80 lety se vlastně nic nezměnilo. I tehdy, v nesmírně napjatých letech, bujely klepy, výčitky. „Svědčí to o tom, že lidé jsou pořád stejní. O to je ale tato archiválie pro nás cennější. Když jí listujete, jako by stál Karel Paleček živý před vámi.“

Vojenský historický archiv schraňuje také velkou sbírku plakátů. Obsahuje jak prvoválečné plakáty (cca 4 000 kusů), tak protektorátní oznámení, tištěné na rudém papíru. Na stole jsou navrženy výstrahy, oznámení k zavření vysokých škol, výzvy o odměnách při dopadení parašutistů i malé plakátky k popravám za spolupráci s cizími agenty.

Ze stovek tisíc archiválií VHA je řada z nich zahraničního původu. Archiv vlastní například originál obrazové přílohy tzv. Pannwitzovy zprávy k vyšetřování atentátu na Reinharda Heydricha, uloženy jsou zde i materiály bývalého archivu Waffen SS.

Od roku 2007 se archiválie Vojenského historického archivu digitalizují a fanoušci vojenské historie

si ty nejzajímavější již druhý rok mohou prohlédnout on-line na digitálním portálu Digitálního archivu MO.

Den otevřených dveří 28. října:

- *V rámci oslav státního svátku Dne vzniku samostatného československého státu zpřístupní 28. října 2023 Ministerstvo obrany ČR pro zájemce z řad veřejnosti Vojenský ústřední archiv (VÚA) v kasárnách 17. listopadu Praze – Ruzyni (adresa: Pilotů 217/12, 161 00 Praha 6 - Ruzyně).*
- *Den otevřených dveří se bude konat 28. 10. 2023 od 09.00 do 15.00 hodin.*
- *Zájemci o prohlídku se vzhledem k malým prostorovým podmínkám v samotné budově archivu musí dostavit k prohlídce nejpozději do 13.00 hodin. Po této hodině nebudou již ostatní zájemci do budovy archivu vpuštěni.*
- *Vzhledem k tomu, že celý objekt VÚA podléhá určitému stupni utajení, bude nutné provádět evidenci návštěvníků vyplněním osobních údajů a čísla identifikačního průkazu.*
- *Další informace najdete zde.*

https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/_ukol-je-historicky-vazny--riziko-velike-_vojensky-archiv-skryva-cenne-dokumenty-k-operaci-anthropoid--prijdte-se-podivat-246938